

Atatürk diyor ki:

© HAMİK KEMAL BARIKAVAK 1998-2003

Türk! Öğün. Çalış. Güven.

Gerçeği söylemekten korkmayınız.

Akıl ve mantığın çözülemeyeceği mesele yoktur.

Cumhuriyet rejimi demek, demokrasi sistemiyle devlet şekli demektir.

Türk milletinin karakter ve adetlerine en uygun olan idare Cumhuriyet idaresidir.

“Cumhuriyet yüksek ahlaki değer ve niteliklere dayanan bir idaredir. Cumhuriyet fazilettir... Cumhuriyet idaresi, faziletli ve namuslu insanlar yetiştirir.”

“Hürriyetten doğan bunalımlar ne kadar büyük olursa olsun, hiçbir zaman fazla baskının sağladığı sahte güvelikten daha tehlikeli değildir.”

“Türkiye halkı ırksal veya dinsel ve kültürel yönden birleşmiş, bir değerine karşı karşılıklı hürmet ve fedakarlık hisleriyle dolu ve kaderi, geleceği ve menfaatları ortak olan bir toplumdur.”

“Dünyanın bize saygı göstermesini istiyorsak, önce bizim kendi benliğimize ve milliyetimize bu saygıyı hissen, fikren, fiilen bütün davranış ve hareketlerimizle gösterelim; bilelim ki milli benliğini bulamayan milletler başka milletlerin avıdır.”

“Benim Türk milletine, Türk Cumhuriyetine, Türklüğün geleceğine ait görevlerim bitmemiştir, siz onları tamamlayacaksınız. Siz de sizden sonrakilere benim sözümü tekrar ediniz. Bu sözler, bir kişinin değil, Türk ulusunun duygusunun ifadesidir. Bunu her Türk bir parola gibi kendinden sonrakilere devamlı tekrar etmekle son nefesini verecektir. Her Türk ferdinin son nefesi, Türk Ulusunun nefesinin sönmeyeceğini, onun sonsuz olduğunu göstermelidir. Yüksek Türk, senin için yüksekliğin sınırı yoktur. İşte parola budur.”

“Laiklik, yalnız din ve dünya işlerinin ayrılması demek değildir. Tüm yurttaşların vicdan, ibadet ve din özgürlüğü de demektir.”

"Laiklik asla dinsizlik olmadığı gibi, sahte dindarlık ve büyücülükle mücadele kapısını açtığı için, gerçek dindarlığın gelişmesi imkanını temin etmiştir. Laikliği dinsizlikle karıştırmak isteyenler, ilerleme ve canlılığın düşmanları ile gözlerinden perde kalkmamış doğu kavimlerinin fanatiklerinden başka kimse olamaz."

"Dünyada her şey için, medeniyet için, hayat için, başarı için en gerçek yol gösterici ilimdir, fendir. İlim ve fennin dışında yol gösterici aramak gaflettir, cahilliktir, doğru yoldan sapmaktır. Yalnız ilim ve fennin yaşadığımız her dakikadaki safhalarının gelişimini anlamak ve ilerleme zamanında takip etmek şarttır. Bin, iki bin, binlerce yıl önceki ilim ve fen lisanının koyduğu kuralları, şu kadar bin yıl sonra bugün aynen uygulamaya kalkışmak elbette ilim ve fennin içinde bulunmak değildir."

"Milli duygu ile dil arasındaki bağ çok kuvvetlidir. Dilin milli ve zengin olması, milli duygunun gelişmesinde başlıca etkidir. Türk dili, dillerin en zenginlerindedir, yeter ki bu dil bilinçle işlensin. Ülkesini, yüksek bağımsızlığını korumasını bilen Türk milleti, dilini de yabancı diller boyunduruğundan kurtarmalıdır."

"Türk dilinin sadeleştirilmesi, zenginleştirilmesi ve kamuoyuna bunların benimsetilmesi için her yayın vasıtasından faydalanmalıyız. Her aydın hangi konuda olursa olsun yazarken buna dikkat edebilmeli, konuşma dilimizi ise ahenkli, güzel bir hale getirmeliyiz."

"İlim tercüme ile olmaz, inceleme ile olur."

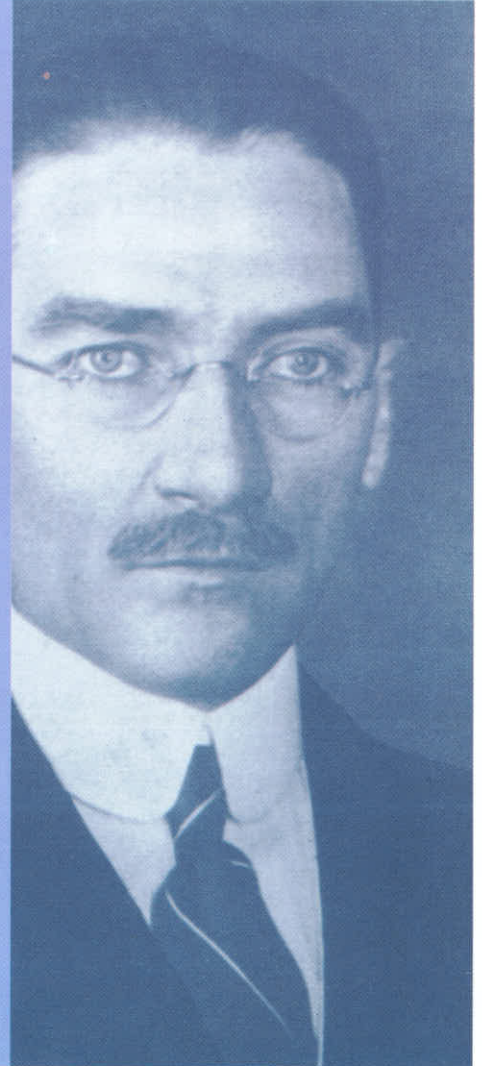
"Her gün, sabah, akşam, gece ne zaman vakit bulabilirseniz; bir çeyrek, yarım saat, ne kadar zaman ayırabilirseniz kendi içinize çekilin, o gün yaptığınız işi göz önünden ve düşüncelerinizin tartısından bir defa geçirin, ne ettiğinizi ne işlediğinizi her gün bir defa kendi kendinize yoklayın. Şuurunuzdan alacağınız cevapların ne kadar faydalı olacağını hayal bile edemezsiniz."

ATATÜRKÇÜLÜK - Cilt 1

Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları No:124 (2001)

"Ben manevi miras olarak hiçbir ayet, hiçbir dogma, hiçbir donmuş ve kalıplaşmış kural bırakmıyorum. Benim manevi mirasım ilim ve akıldır.

Benden sonrakiler, bizim aşmak zorunda olduğumuz çetin ve köklü zorluklar karşısında, belki gayelere tamamen eremediğimizin, fakat asla taviz (ödün) vermediğimizin, akıl ve ilmi rehber edindiğimizi tasdik edeceklerdir. Zaman süratle ilerliyor, milletlerin, toplumların, kişilerin mutluluk ve mutsuzluk anlayışları bile değişiyor. Böyle bir dünyada, asla değişmeyecek hükümler getirdiğini iddia etmek, aklın ve ilmin gelişimini inkar etmek olur. Benim Türk milleti için yapmak istediklerim ve başarmaya çalıştıklarım ortadadır. Benden sonra beni benimsemek isteyenler, bu temel mihver (eksen) üzerinde akıl ve ilmin rehberliğini kabul ederlerse, manevi mirasçılarım olurlar."

Atatürk ve Bilim Dili Türkçe

Son yıllarda Türkçe üzerine tartışmalar yaşanmaktadır. Ne acıdır ki bu tartışmalarda kimi yetkili konumda oturanlar Türkçenin yetersiz olduğunu söyleyecek kadar ileri gitmektedir. Bu yazıda özet olarak Türkçenin gerçekten yetersiz olup olmadığı, özellikle bilim dili olarak durumunun ne olduğu ele alınacaktır. Ancak bir kaç tümce ile de olsa öncelikle bunun gereği vurgulanmalıdır. Ulus olmak için bir dilin ne anlama geldiğini geçmişimizde en iyi vurgulayanlardan birisi Atatürk'tür.

Büyük Önderimiz, Kurtuluş Savaşının öyküsünü anlattığı yapıtı, Söylev'i şu sözlerle bitirir. Günümüzün Türkçesi ile :

"Efendiler bu beyanatımla, milli hayatı hitam bulmuş farz edilen büyük bir milletin; istiklalini nasıl kazandığını ve ilim ve fennin en son esaslarına müstenit, milli ve asri bir devleti

nasıl kurduğunu ifadeye çalıştım."

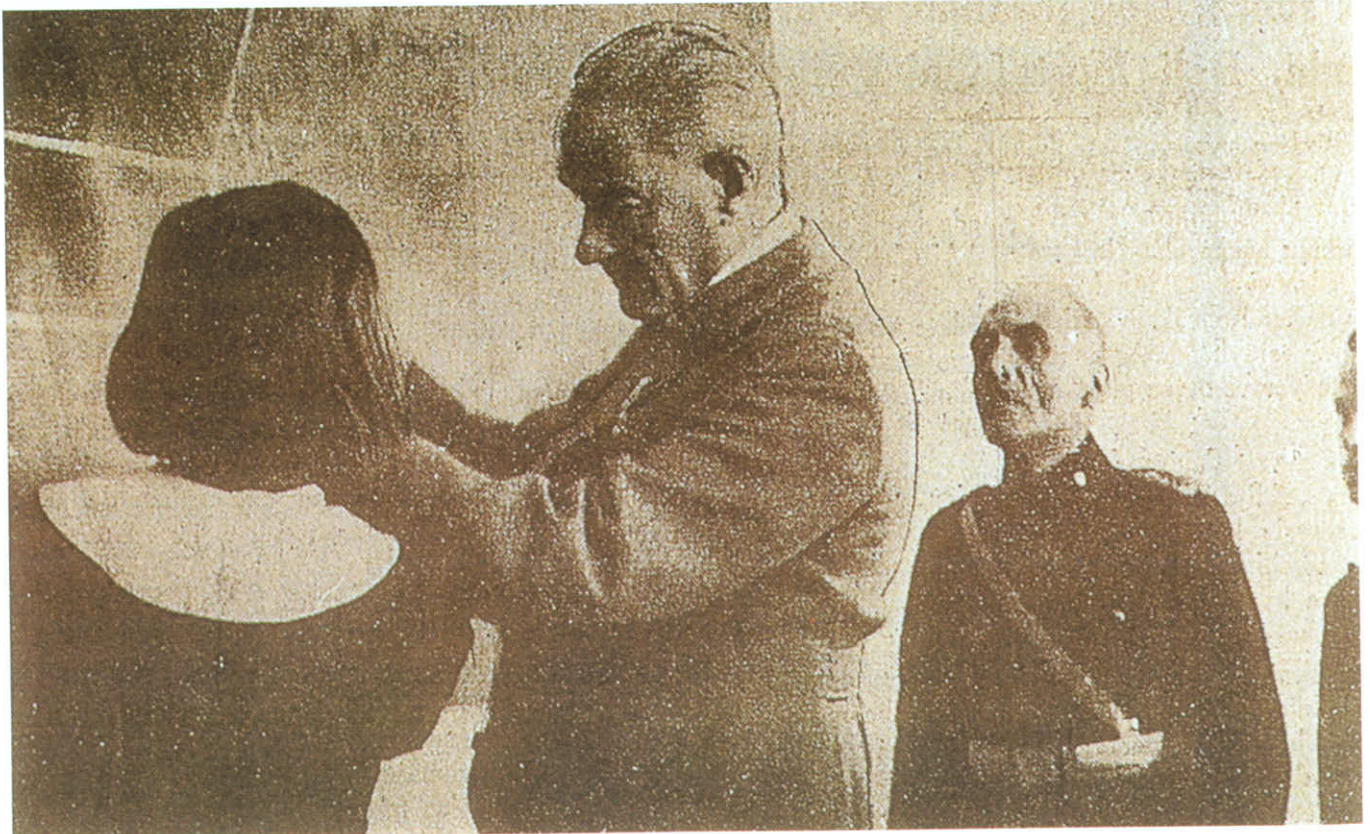
"Bayanlar Baylar, (Efendiler sözcüğü, hanımefendi ve beyefendinin kısaltılmışıdır. Atatürk'ün, bayanları kapsayan ve başa alan genel sesleniş biçimidir.) bu açıklamamla, ulusal yaşamı son bulmuş varsayılan büyük bir ulusun; bağımsızlığını nasıl kazandığını ve BİLİM ve TEKNOLOJİNİN en son temellerine dayanan, ulusal ve çağdaş bir devleti, nasıl kurduğunu anlatmağa çalıştım" ve daha sonra Gençliğe Sesleniş'i ile Söylev'i bitirir.

Daha henüz Kurtuluş Savaşının en sıkışık günlerinde, düşman ordusu bir yandan Afyonu, diğer yandan Eskişehir ve Kütahyayı geçmiş başkente doğru ilerliyorken 15 Temmuz 1921 günü Ankarada ilk Ulusal Eğitim Kurultayını toplamıştır. Atatürk bu toplantıda verdiği iletiyi Büyük Utku kazanıldıktan sonra Bursada yinelemiştir. Verilen ileti

çok açık olarak şudur: "Ordular düşmanı ülkeden kovarak görevini yerine getirmiş utku kazanılmıştır ancak büyük utku öğretmenler tarafından kazanılacaktır." Devrim ve evrim geçiren bir büyük düşüncenin yapıtı olacak bu en büyük utkunun aracı ise DİL olacaktır.

9 Ağustos 1928 günü Sarayburnunda yaptığı konuşmada güzel Türkçemiz üzerine düşüncelerini söyleyerek dilimize en uygun araç olan yeni abeceyi kazandırmıştır. "Bizim güzel ahenkli zengin lisanımız yeni Türk harfleriyle kendini gösterecektir."

Ancak, eğitim öğretim ve bilim dili olarak Türkçe konusunda Büyük Önder'in düşündüklerinin en iyi örneği Sivasta geçen bir olaydır. Bu olayı o gün adı geçen sınıfta bir öğrenci olarak bulunan Sayın Ömer L. Örnekol şöyle anlatmaktadır. Atatürk 13 Kasım 1937 de Sivasa gitmiştir. Yanında bulunan kişiler

Atatürk, Sivas Lisesi'nde Geometri dersi verirken, 13 Kasım 1937

Kültür Bakanı Saffet Arıkan, İçişleri Bakanı Şükrü Kaya, Sabiha Gökçen, İsmail Hakkı Tekçe ve Yaveri Naşit Mengü'dür. Karşılamanın Lise Müdürü Matematik Öğretmeni Ömer Beygo, Başyardımcı Felsefe Öğretmeni Faik Dranaz ve diğer öğretmenlerdir. (Eğitim Öğretimde yönetici olarak çalışan kişilerin iyelikleri çok düşündürücüdür...) Lisenin 9-A sınıfına geometri (hendese) dersine girmiştir. Bir kız öğrenci iki çift paralel doğrunun kesişmesinden oluşan açılar arasındaki ilişkileri anlatmağa çalışmaktadır. Görüldüğü kadarıyla öğrenci konuyu bilmektedir ancak arapça sözcükleri bulmakta zorlanmaktadır. Atatürk tepki gösterir "Bu anlaşılabilir arapça terimlerle öğrencilere bilgi verilemez. Dersler Türkçe yeni terimlerle anlatılmalıdır" der ve tahta başına kendisi geçer, "zaviye" yerine "açı", "dılı" yerine "kenar", "müselles" yerine "üçgen" sözcüklerini kullanarak öğrencilere bazı konuları, özellikle de Pisagor Teoremini anlatır. Öğrenciler çok daha iyi anlamışlardır. Bunun üzerine Atatürk ders kitaplarının bir kaç ay içinde Türkçeleştirilmesini, basılıp dağıtılmasını emreder. Bununla yetinmez ve 24-31 Ağustos 1936 tarihindeki Üçüncü Türk Dil Kurultayından sonra 1937 yılı kış aylarına kadar geometri öğretmenlerinin ve bu konuda kitap yazacakların kullanımı için bir kitap yazar (Geometri, Türk Dil Kurumu Yayınları/Atatürk Dizisi: 4 TDK Basımevi, Ank., 1971). Atatürk 44 sayfalık bu kitapla Türkçeye bir çok sözcük armağan etmiştir. Boyut, uzay, düzey, çap, yarıçap, kesek, kesit, yay, çember, teğet, açı (ve türevleri, açıortay, içters açı vb), taban, eğik, kırık, yatay, düşey, köşegen, oran, eşit, toplam ve daha çok sayıda kökeni Türkçe olan sözcük.

Kişi sorunları en iyi biçimde anadilinde çözer, anadili ile yaratır, çünkü kişinin en iyi düşünebildiği dil, anadilidir.

Günümüzde bir çok yanlış yapılmaktadır. Bunların başta geleni

yeni karşılaşılan kavram ve nesnelere adlandırmakta yetersiz olduğu kanısıyla yabancı kökenli sözcükleri benimsemek ve Türkçede var olan sözcüğü görmezden gelme aymazlığı ile dilimizi sığlaştırmaktır. Böylece söz dağarcığı ve düşünsel açıdan yenilenme ve zenginleşme önlenmektedir.

lim dili çok net olmalıdır, geniş anlatımlı olmalıdır. Başlıkta vurgulandığı gibi bilim dili olarak ele alındığında şu başlıklar öne çıkar, güçlü bir dil;

- 1- Sözcük ve yeni sözcük türetme açısından,
- 2- Tümce zamanları, anlatım ve düzenleme açısından geniş kapsamlı olmalıdır.

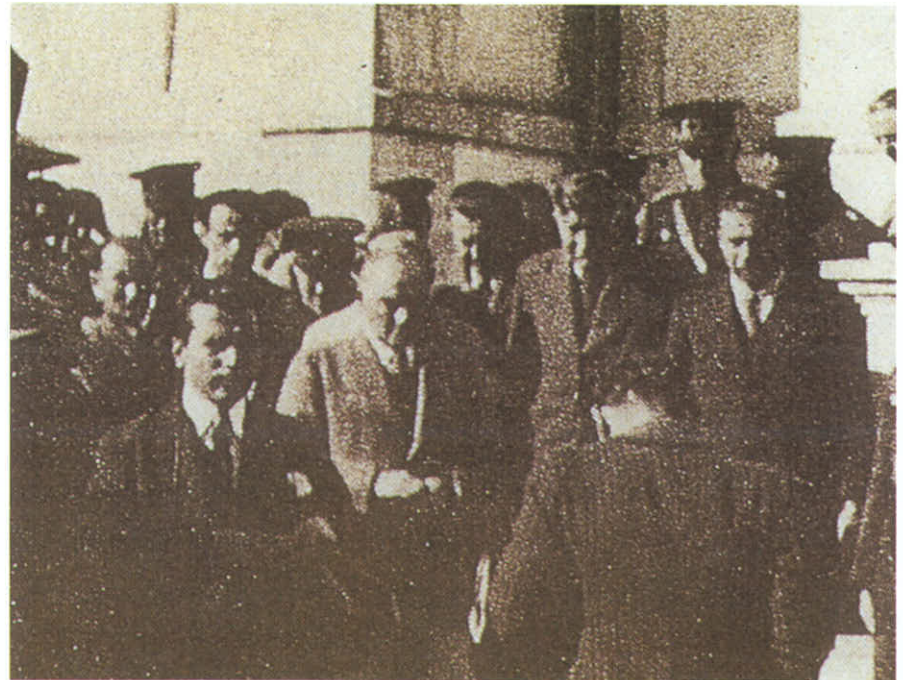
Sayılan bu özelliklerin tümü açısından Türkçe, eşsiz bir dildir. Sözcük dağarcığı çok geniş olan Türkçe gereğinde her türlü anlamı verebilecek yeni sözcüklerin türetilmesine izin vermektedir. Bu konuda çok açık kuralları vardır. Başka dillerde olmayan çok önemli özelliklerinden biri hemen her tür sözcükten, isim, sıfat, fiil vb yeni sözcük türetebilme yeteneğidir. Ayrıca ön ekler ve son ekler yardımı ile bu yetenek hemen hemen sınırsız bir boyut kazanmaktadır. Yanı sıra bu yetenek son derece matematiksel

niteliktedir. Bu özelliği, uzmanlarca irdelendiğinde, bilgisayar dili olarak Türkçenin en uygun dil olduğunu göstermektedir.

Tümce zamanları açısından bakıldığında Türkçenin yer yüzünde var olan en zengin dil olduğu görülür. Batı dillerinden herhangi birinde var olan tümce zamanından bir kaç kez daha fazla tümce zamanı vardır. Batı dillerinde yardımcı tümceciklerle belirtilebilen, kişi, işlem, zaman, eylemin yönlenimi vb anlamlar Türkçede yalnız bir son ekle gerçekleştirilmektedir. Bu özellik matematik nitelik taşımaktadır ve türk insanının zekasının gelişmesine katkıda bulunduğu kanısı vardır. Bu kanıyı taşıyan ve dile getirenlerin başında Büyük Atatürk gelir.

Bu kadar kısa bir yazıda düşünme ve yaratma süreçlerini ve bu sürecin dile bağımlılığını bilimsel açıdan irdelemek elbette mümkün değildir. Ancak şu noktanın vurgulanması da gereklidir. Girmeye çalıştığımız Avrupa Birliğinde ve geleceğin dünyasında ikinci sınıf bir topluluk olmamak için dilimize özen göstermeli, bilim dili olarak geliştirmeliyiz.

Prof. Dr. Ningur Noyanlalan
Gazi Üniversitesi , Eczacılık Fakültesi

Atatürk, Sivas Lisesi'nden ayrılırken, 13 Kasım 1937

Atatürk ve Kurtuluş Savaşı Müzesi

Anıtkabir'de 2 salondan ibaret olan, Atatürk'ün kişisel ve kendisine hediye edilen eşyalarının teşhir edildiği bir müze vardı. Bu müzeyi 15-20 dakikada gezmek mümkündür. Bir süredir kapalı olan Müze, Ekim ayında, ziyaret etmeden tahmin edemeyeceğiniz kadar büyümüş ve güzelleşmiş olarak, tekrar ziyarete açıldı.

Müze, Atatürk'ün Mozelesi'nin altında bulunan 3000 metre karelik sütunlu alana da yayılmış. Çanakkale, Sakarya, Büyük Taarruz ve Başkomutanlık

Muharebeleri, Cumhuriyetin kuruluş yılları, Atatürk'ü yıllar, Kurtuluş savaşı kahramanları ve Cumhuriyetin kurucuları çok farklı sergileme teknikleriyle sunuluyor.

Müze 3 bölümden meydana gelmiş: Atatürk'ün özel eşyaları, panorama yağlı boya tablolarla

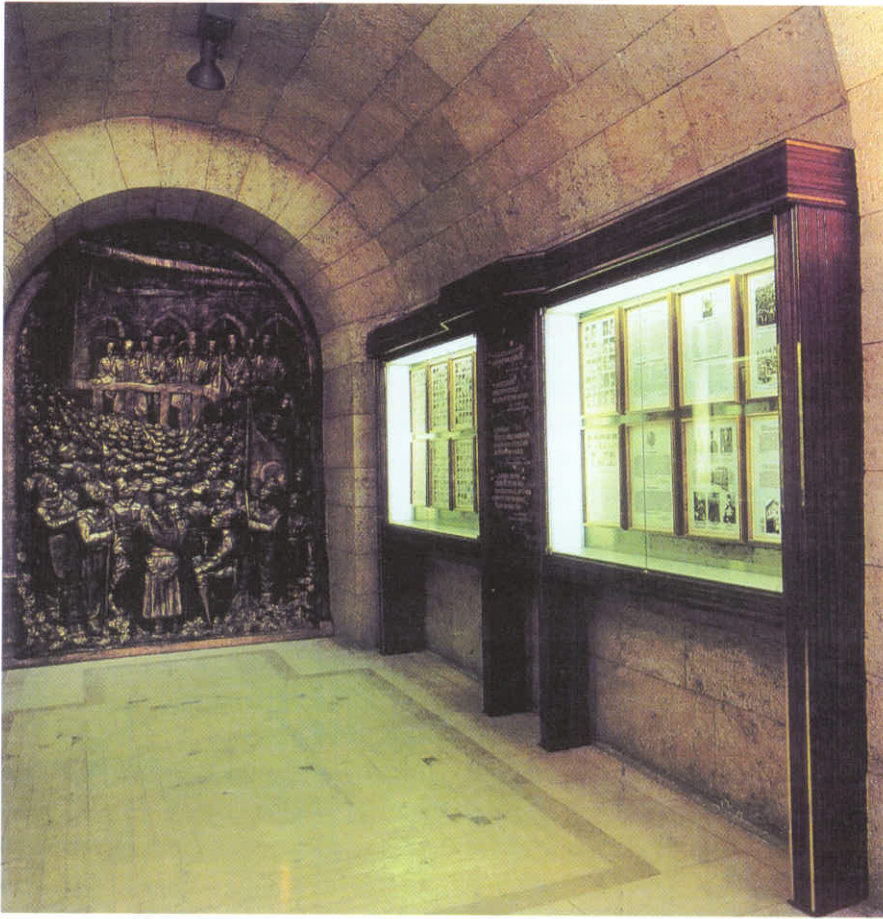
Çanakkale muharebeleri ve Kurtuluş Savaşı, Milli Mücadele ve devrimler.

Müzeyi rahat rahat, içinize sindire sindire gezmek istiyorsanız tatil günleri gitmeyiniz. Çok kalabalık oluyor. Tatiller dışında bir yarım gününüzü ayırın. Anıtkabiri ve Müzeyi anlatan kitabı ve CD'yi satın almayı, hattâ sevdiklerinize hediye etmek üzere birkaç tane, unutmayınız.

Ziyaretinizin sonunda duyduğunuz keyif ve hoş hislerin yanında yeni bilgiler kazandığınızı göreceksiniz.

E. S.

Atatürk ve Kurtuluş Savaşı Müzesi, 'Kurtuluş Savaşı ve Devrimler' panosu.

Atatürk ve Kurtuluş Savaşı Müzesi, 'Kuva-yı Milliye' panosu.

Atatürk ve Kurtuluş Savaşı Müzesi, 'Sakarya Meydan Muharebesi' panoraması.

